

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase, soudce Jana Kratochvíla a soudkyně Jitky Zavřelové, v právní věci žalobkyně: **T. T. L.**, zastoupená Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) L. A. D., II) L. T. T., zastoupeni Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti rozhodnutí žalované ze dne 22. 3. 2024, čj. MV-14413-5/SO-2024, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 11. 2025, čj. 54 A 12/2024-59,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 26. 11. 2025, čj. 54 A 12/2024-59, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně neúspěšně požádala podle § 45 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. V žádosti uvedla, že na území České republiky dlouhodobě pobývají její zletilé děti (osoby zúčastněné na řízení). Svého syna žalobkyně podporuje finančně při studiu. Správní orgán prvního stupně žalobkyni povolení k dlouhodobému pobytu nevydal. Ani žalovaná se nedomnívala, že žalobkyně splňuje podmínky pro vydání povolení.

[2] Žalovaná shledala, že před podáním žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny žalobkyně neplnila účel, pro který jí bylo vydáno původní povolení k pobytu. Žalobkyně před podáním této žádosti pobývala na území České republiky na základě zaměstnanecké karty. Vykonávala ale činnost, která nebyla v souladu s tím, na jakou pozici jí byla zaměstnanecká karta vydána. Vykonávala tak nelegální práci. Žalovaná proto měla za to, že žalobkyně nesplňuje podmínku podle věty třetí § 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Podle tohoto ustanovení nové povolení k dlouhodobému pobytu dále nelze udělit, jestliže cizinec neplnil před podáním žádosti o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu na území účel, pro který mu bylo povolení k dlouhodobému pobytu vydáno.

[3] Krajský soud žalobu zamítl. Žalovaná podle něj v rozhodnutí jasně, srozumitelně a logicky vyložila, proč žádosti nevyhověla. Dále krajský soud dodal, že postup žalované byl v souladu s § 45 zákona o pobytu cizinců. Z právní úpravy se jasně podává, že jiné povolení k pobytu nelze vydat, pokud žadatel před podáním žádosti neplnil účel, pro který mu bylo původní povolení k pobytu vydáno. Žalobkyně ani neprokázala (a ostatně ani netvrdila), že by původní účel neplnila *ze závažných důvodů po přechodnou dobu*. Nepřiměřenosti dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobkyně krajský soud neposuzoval. Odkázal přitom na judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které má vyplývat, že přiměřenost nelze posuzovat, pokud cizinec neplnil účel svého dosavadního pobytu. Dodal, že žalobkyně má jiné prostředky, kterými svou situaci může řešit. Jako příklad krajský soud uvedl vízum za účelem strpění podle § 33 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Poukázal také na skutečnost, že žalobkyně vede soudní spor ohledně neprodloužení její zaměstnanecké karty. Dopad do jejího rodinného a soukromého života tak může být zohledněný právě v tom řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[4] Žalobkyně (stěžovatelka) se proti rozsudku krajského soudu bránila kasační stížností. Namítala, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný. Není zřejmé, jak krajský soud došel k závěru, že podala žalobu ve věci neprodloužení její zaměstnanecké karty. Dále stěžovatelka namítala, že judikatura, ze které krajský soud vyšel, není přílehavá na její případ. Žalobkyně se nedomáhá prodloužení povolení k pobytu, jehož účel neplní. Domáhá se povolení k pobytu za účelem společného soužití rodiny. Tento účel plní, s dětmi žije ve společné domácnosti. Stěžovatelka také uvedla, že nesplňuje podmínky pro udělení víza za účelem strpění. Pokud ji krajský soud odkázal na toto řešení, měl se blíže zabývat tím, zda podmínky pro získání takového víza splňuje.

[5] Žalovaná ve vyjádření uvedla, že rozsudek krajského soudu považuje za správný a přezkoumatelný.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

III.a Kasační stížnost je přijatelná

[6] Jelikož v nyní projednávané věci rozhodoval specializovaný samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud tím, zda je kasační stížnost přijatelná.

pokračování

[7] Podle § 104a odst. 1 soudního řádu správního platí, že rozhodoval-li před krajským soudem o věci specializovaný samosoudce a kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud jako nepřijatelnou. Nejvyšší správní soud přijme kasační stížnost k věcnému přezkumu pouze v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu, a to i) z důvodu neexistence, nejednotnosti nebo potřeby překonání judikatury, nebo ii) v případě zásadního pochybení krajského soudu (usnesení NSS ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. Nejvyšší správní soud, *Ostapenko*). V posuzované věci je dán druhý důvod přijatelnosti, spočívající v zásadním pochybení krajského soudu.

[8] Jelikož stěžovatelka vznesla námitku nepřezkoumatelnosti, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tím, zda je rozsudek krajského soudu přezkoumatelný.

[9] Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o zásadních a pro danou věc podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za mylnou (nálezy ÚS ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, nebo rozsudky NSS ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Azs 47/2003-130, č. 244/2004 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, čj. 4 As 5/2003-52, či ze dne 1. 6. 2005, čj. 2 Azs 391/2004-62).

[10] Vymezeným požadavkům krajský soud dostál. Z odůvodnění rozsudku je zřejmé, z jakého skutkového stavu vyšel, jak vyhodnotil pro věc rozhodné skutkové okolnosti a jak je následně právně posoudil. Podle krajského soudu stěžovatelce nelze nové povolení k dlouhodobému pobytu udělit, pokud neplnila před podáním žádosti účel, pro který jí bylo dřívější povolení k dlouhodobému pobytu vydáno (§ 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Výjimkou z tohoto pravidla by bylo, pokud by stěžovatelka prokázala, že se jednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu. Informace, že stěžovatelka podala žalobu ve věci její zaměstnanecké karty, je krajskému soudu známá z jeho úřední činnosti. To, zda jsou názory krajského soudu v souladu se zákonem, není otázkou přezkoumatelnosti, ale zákonnosti rozsudku. Rozsudek tedy není nepřezkoumatelný z důvodů, které stěžovatelka namítá.

[11] Ve věci je stěžejní posouzení, zda měl krajský soud zohlednit dopad neudělení pobytového oprávnění do soukromého a rodinného života stěžovatelky.

[12] Podle § 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je *cizinec, který je držitelem povolení k dlouhodobému pobytu a hodlá na území pobývat za jiným účelem, než který mu byl povolen, povinen požádat ministerstvo o udělení nového povolení k dlouhodobému pobytu. Nové povolení k dlouhodobému pobytu nelze udělit v případech uvedených v § 33 odst. 1 nebo 3 s výjimkou případů uvedených v § 42 odst. 2. Nové povolení k dlouhodobému pobytu dále nelze udělit, jestliže cizinec neplnil před podáním žádosti o vydání nového povolení k dlouhodobému pobytu na území účel, pro který mu bylo povolení k dlouhodobému pobytu vydáno; to neplatí, pokud cizinec prokáže, že se jednalo o neplnění účelu ze závažných důvodů po přechodnou dobu.*

[13] Nejvyšší správní soud se otázkou, zda odkazované ustanovení umožňuje zohlednit i dopad neudělení pobytového oprávnění do soukromého a rodinného života, již zabýval. Došel přitom k závěru, že i v řízení podle § 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců mají správní orgány povinnost zohledňovat právo na rodinný a soukromý život. To vyplývá z přímo aplikovatelného čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který představuje určitou garanci a korektiv toho, že při rozhodování o pobytovém oprávnění cizince budou zohledněny také existující osobní a rodinné vazby cizince. Korektiv v podobě přiměřenosti dopadů do rodinného a soukromého života cizince, tak lze využít spolu s materiálním hlediskem *závažných důvodů po přechodnou dobu*, který zákonodárce výslovně uvedl v § 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců (rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2023, čj. 5 Azs 277/2022-37, body 21-23 a tam citovaná judikatura).

[14] Nejvyšší správní soud dále v tomto rozsudku také vyslovil, že je podstatný rozdíl, mezi tím, *pokud cizinec aktuálně v době rozhodování správních orgánů neplní účel pobytu, pro který o pobytové oprávnění žádá, a pokud cizinec účel pobytu neplnil toliko v minulosti – v době před podáním žádosti o změnu účelu pobytu, avšak aktuálně již účel pobytu, o který žádá, splňuje* (rozsudek NSS čj. 5 Azs 277/2022-37, bod 24).

[15] V projednávané věci mezi účastníky řízení není sporu o tom, že stěžovatelka neplnila účel, pro který jí bylo původní povolení k pobytu (zaměstnanecká karta) vydáno. Není sporné ani to, že stěžovatelka neprokázala, že by původní účel neplnila ze závažných důvodů po přechodnou dobu. Stěžejní námitkou je, že krajský soud dostatečně neposoudil dopad neudělení pobytového oprávnění do rodinného a soukromého života stěžovatelky. Nezohlednil ani to, že stěžovatelka se svými dětmi sdílí rodinnou domácnost.

[16] Stěžovatelce je třeba přisvědčit, že krajský soud své úvahy podložil nepřiléhavou judikaturou. Krajský soud vyšel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2020, čj. 5 Azs 250/2017-42. Ten se však netýkal prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, jak uvádí krajský soud, ale zamítnutí žádosti o povolení k trvalému pobytu. Krajský soud měl na mysli patrně jiný rozsudek Nejvyššího správního soudu, který je v odkazovaném rozsudku citován. Konkrétně jde o rozsudek ze dne 27. 3. 2020, čj. 5 Azs 320/2019-38, který se týkal zamítnutí žádosti stěžovatelky o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem „výkonný manažer – účast v právníkové osobě“. V této věci se však jednalo o případ neplnění účelu toho pobytu, o jehož prodloužení cizinka žádala. Obdobně nepřipadný je poukaz na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2025, čj. 8 Azs 99/2023-65. I zde se v bodě 45, na který krajský soud poukazuje, rozšířený senát vyjadřoval k situaci, že cizinec neplní účel pobytu, o který žádá. Na nyní projednávaný případ tedy krajským soudem uvedená judikatura Nejvyššího správního soudu nedopadá. Krajský soud se nesprávně domníval, že dopad neudělení povolení k pobytu do rodinného a soukromého života nemusí v projednávané věci zkoumat.

[17] Nelze ani souhlasit s názorem krajského soudu, že přiměřenost dopadů do rodinného a soukromého života měla být posuzována v rámci řízení o prodloužení doby platnosti zaměstnanecké karty. Možnost posoudit dopad do soukromého a rodinného života v jiném řízení, nezbavuje žádný orgán veřejné moci povinnosti tento dopad posoudit v řízení, které vede. Je odpovědností každého orgánu veřejné moci, aby neučinil rozhodnutí, které je v rozporu se základními právy dotčených osob.

pokračování

[18] Nejvyšší správní soud ze spisového materiálu ověřil, že na území České republiky pobývají dvě zletilé děti stěžovatelky. Jejich pobytová oprávnění nejsou závislá na pobytovém oprávnění stěžovatelky. Její dcera na území České republiky pobývá na základě zaměstnanecké karty. Syn pobývá na území na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ostatní/jiné, resp. za účelem absolvování vzdělávacích aktivit.

[19] Dále Nejvyšší správní soud z napadeného rozhodnutí ověřil, že žalovaná se dopadem neudělení pobytového oprávnění do rodinné situace stěžovatelky zabývala. Uvedla, že zletilé děti jsou soběstačné, schopné se samy živit a jejich pobytová oprávnění nejsou odvozená od pobytového oprávnění stěžovatelky. Stěžovatelka nemá vůči svému synovi vyživovací povinnost. Syn se nepřipravuje na výkon svého povolání. Jeho pobytové oprávnění mu nezapovídá vykonávání závislé činnosti. Jeho sestra je ochotná jej v případě potřeby materiálně zaopatřit. Stěžovatelka by ho navíc mohla finančně podporovat i ze zahraničí. Žalovaná dále dodala, že ve Vietnamu žije manžel stěžovatelky. Stěžovatelka i její zletilé děti navíc pobývají na území České republiky poměrně krátkou dobu. Rodinnou situaci se v rozhodnutí o neudělení pobytového oprávnění zabýval i správní orgán prvního stupně.

[20] Krajský soud měl tyto úvahy a zjištění žalované (potažmo správního orgánu prvního stupně) přezkoumat a posoudit, zda se dopadem neudělení pobytového oprávnění do práva stěžovatelky na rodinný a soukromý život zabývala dostatečně, zohlednila všechny relevantní skutečnosti a dospěla ke správnému závěru. Tak ale v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu neučinil. Tím se dopustil zásadního pochybení, pro které je nutné jeho rozsudek zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[21] S ohledem na zjištěné pochybení je nadbytečné se zabývat námitkou stěžovatelky spočívající v tom, že měl krajský soud posoudit, zda stěžovatelka splňuje podmínky pro udělení víza za účelem strpění. Krajský soud tuto poznámku učinil jako podpůrný argument pro svůj závěr, že nemusí posuzovat přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatelky v tomto řízení, neboť stěžovatelka má i jiné možnosti, jak předejít nutnosti opustit území. Nejvyšší správní soud však rozhodl, že krajský soud musí přiměřenost posoudit právě v tomto řízení, ve kterém žádá o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Otázka, zda by stěžovatelka mohla získat vízum za účelem strpění, je tedy v tomto řízení irelevantní.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 soudního řádu správního rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 soudního řádu správního).

[23] V dalším řízení krajský soud posoudí, zda správní orgány dostatečně a řádně zohlednily dopad neudělení povolení k dlouhodobému pobytu do práva stěžovatelky na rodinný a soukromý život a došly v tomto ohledu ke správnému závěru.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 soudního řádu správního).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 12. března 2026

Tomáš Foltas
předseda senátu